

Konstprogram Mönsteruppdrag – Norra Tyresö centrum

Tyresö kommun befinner sig i en mycket expansiv fas som syftar till att nå visionen att vara den mest attraktiva kommunen i stockholmsregionen år 2030. Ett led i att öka attraktionskraften och skapa mervärde är att arbeta med konstnärlig gestaltning. På så sätt får olika områden eller byggnader en identitet, tyresöborna får landmärken att orientera sig efter och kommunen en möjlighet att kommunicera genom exempelvis ett valt tema. En konstnärlig gestaltning kan bidra till en visuellt tilltalande miljö, väcka frågor och skapa mötesplatser i det offentliga rummet. Konsten har en unik förmåga att tillföra mänskliga, sinnliga och poetiska värden i stadsmiljön.

Inledning

Konstprogrammet för Mönsteruppdrag är en bilaga till, och en fördjupning av, det övergripande konstprogrammet för Norra Tyresö Centrum (*Det levande vattnet* - AM Public 2016) och specificerar det föreslagna konstuppdraget för mönster i NTC. Programmet är framtaget i enlighet med arbetsprocessen som beskrivs i Tyresö kommuns Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (antaget av kommunstyrelsen 2014). Programmet är framtaget av Samrådsgruppen för Konst i NTC och är ett levande arbetsdokument som kan komma att revideras och uppdateras under processens gång.

Bakgrund

Hösten 2012 fick samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med att planlägga Norra Tyresö centrum för bland annat bostäder. I december 2013 godkände miljö- och samhällsbyggnadsutskottet det kvalitetsprogram som tagits fram för området. Ambitionen är att Norra Tyresö Centrum ska vara ett modernt kommundelscentrum med stora stadskvaliteter, där Tyresö centrum och Tyresövallen kopplas ihop. Området ska erbjuda hållbara förutsättningar och inbjuda till aktivitet, lek och kontakter i de offentliga rummen. Fokus för kvarteren ligger på hållbar stadsutveckling, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

De tre ledorden när det gäller utformningen av det nya området är:

1. *Det attraktiva stadsrummet*

Centrum ska bli en naturligare mötesplats, ett offentligt rum med urbana kvaliteter, en plats att vistas och trivas på.

2. *Funktionsblandning*

Genom att komplettera handel och fritidsaktiviteter med ett tätt, nära och blandat boende skapas ett livskraftigt centrum. Bostäderna ska ha olika uttryck, typ och upplåtelseform.

3. *Orienterbarhet*

Genom att skapa ett nät av säkra, attraktiva gator och stråk för alla blir stadsdelen välkommande och tillgängligt. Det ska finnas naturliga länkar mellan centrum, idrottsparken och övriga Tyresö.

I Kvalitetsprogrammet för Norra Tyresö Centrum anges strategier för att uppnå projektmålet ”Det attraktiva stadsrummet”, där förordas att minst fem offentliga konstverk ska genomföras inom NTC. Kvalitetsprogrammet framhåller även att konstnärliga gestaltningar är ett viktigt inslag i den offentliga stadsmiljön och kan bidra till kvaliteter som identitet, delaktighet, orienterbarhet, aktivitet och avkoppling.

Det övergripande konstprogrammet har identifierat ett antal platser inom området som lämpliga för konst och även föreslagit Mönsteruppdraget som ett av gestaltningsprojekten.

Konstuppsdrag Mönster till markgaller

Inom området Norra Tyresö centrum kommer ett stort antal träd att planteras och i anslutning till dessa anläggs markgaller i gjutjärn enligt standardmodell. Konstprogrammet föreslår att Mönsteruppdraget ersätter ett antal av dessa standardgaller med galler som är konstnärligt gestaltade, det antalet är ännu ej fastslaget utan är beroende av extrakostnaden som uppstår i och med tillverkningen av galler med specialmönster. För utformning av mönster till markgaller

föreslår konstprogrammet att en konstnär får till uppgift att ta fram ett mönsterförslag som kan utföras i gjutjärn. Konstgestaltningen ska levandegöra stadsrummet och bidra till att besökarens promenad genom stadsdelen blir en upplevelsevandring med oväntade inslag och berättelser. För detta uppdrag har samrådsgruppen för konstuppdraget valt att rikta sig till konstnärer boendes i Tyresö, för att få en lokal förankring och synliggöra den kreativitet som finns i kommunen

Konstuppdragets tema

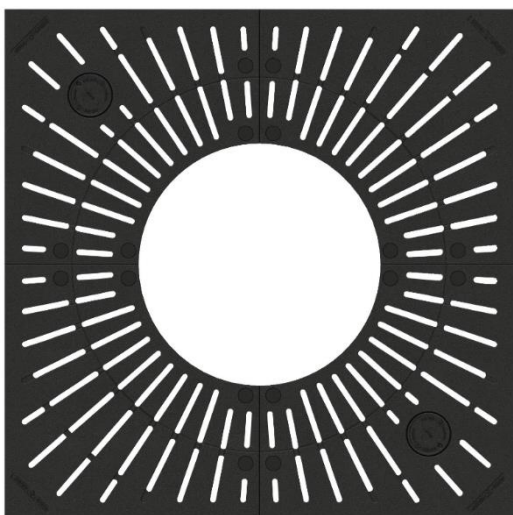
Det övergripande konstprogrammet har föreslagit ett gemensamt övergripande tema för de konstnärliga gestaltningarna som ska uppföras inom Norra Tyresö centrum: *Det levande vattnet*. Programmet har föreslagit undertemat *Världshav – Världsomseglingen Tyresö* för Mönsteruppdraget. Förslagsvis kan projektet låta ta inspiration av våra världshav och ta Tyresö med ut på en världsomsegling över haven.

Konstuppdragets förutsättningar

Som standardmodell kommer markgaller från JOM (Järn i offentlig miljö) användas inom Norra Tyresö centrum. Modellen heter 'Klassiskt 1400x1400' och är ett kvadratisk trädgaller, se bilder nedan. Måtten på markgallret är 1380x1380mm med en inneröppning om Ø700mm (med tillhörande vinkelstålsram blir det totala måttet 1400x1400mm). Standardmarkgallrets totala vikt är 187 kg.

Mönstret ska vara möjligt att utföra som specialbeställning på ett markgaller av ovan nämnd sort med tanke på materialets förutsättningar, hållbarhet och funktionalitet. Konstnären som slutligen erhåller uppdraget får säkerställa detta i dialog med kommunens leverantör av markgaller. Observera att mönstret ej får bygga uppåt tredimensionellt.

Markgallret består av fyra delar som monteras ihop i inneröppningen. Viktigt att veta är att beroende på mönstrets utformning kommer olika antal specialtillverkade gjutformar att behövas och det kommer i sin tur påverka tillverkningskostnaden och hur många konstnärligt gestaltade trädgaller som totalt kommer kunna beställas.

Syfte och mål

Den konstnärliga gestaltningen ska bidra till att binda samman området och bjuda på en förhöjd och upplevelse av att vandra genom stadsmiljön. De återkommande mönsterbildningarna blir som en berättelse att följa och orientera sig efter, gestaltningen kan väcka nyfikenhet och skapa möten och samtal människor emellan. Konsten understryker dessutom den mänskliga skalan och bidrar till en tryggare och varmare upplevelse av miljön. Att möta bilder och mönster i material som annars oftast är prefabricerade kan överraska och ge området en unik identitet.

Målgrupp

Människor i olika åldrar, med olika funktionsförutsättningar och nationell/kulturell bakgrund kommer att röra sig igenom området och vistas på de allmänna ytorna. Boende och besökare kommer att möta den konstnärliga gestaltningen främst som fotgängare eller cyklist.

Arbetsprocess och samrådsgrupp Konst

Arbetet med framtagande av konstnärlig gestaltning av markgaller kommer att följa processen som finns beskriven i kommunens riktlinjer avseende konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser i Tyresö kommun.

I samrådsgruppen för konstprojektet Mönsteruppdrag ingår:

Maria Björnsdotter, landskapsarkitekt SBF

Charlotte Gyllner, kultursekreterare, Kulturenheten

Anna Gustafsson, paraplyprojektledare SBF eller **Johan Nilsson**, byggprojektledare SBF

Esther Östin, enhetschef parkdriftenheten

Bedömning och beslut om vinnande skissförslag

Efter avtalad skissperiod presenteras skissförslagen för konstprojektets samrådsgrupp som tar beslut om vinnande bidrag enligt de fastslagna bedömningskriterierna. Samrådsgruppens förslag till beslut presenteras först till Kultur- och fritidsnämnden som ska vara remissinstans. Förslaget presenteras därefter för Stadsbyggnadsutskottet som tar beslut.

Bedömningskriterier

- I vilken grad mönstret bidrar till platsens identitet och förhåller sig till angivet tema och kontext.
- Innehållslig hållbarhet med avseende på tolkningsbarhet och förmåga att berätta en historia. Verkets förmåga att väcka tankar och nyfikenhet.
- Grad av originalitet, nytänkande och innovationsrikedom.

Preliminär tidplan:

Oktober 2019	- konstprogram för Mönsteruppdrag klart
Oktober 2019	- val av 3 konstnärer för skissuppdrag
Oktober 2019	- framtagande av offertförfrågan/skissinbjudan
Nov 2019- Jan 2020	- skissperiod
Januari 2020	- Samrådsgruppen tar beslut
Våren 2020	- samrådsgruppens förslag går till beslut i nämnd
Våren 2020	- kontrakt tecknas med anlitad konstnär
2020-2021	- produktion